

Sota la taula

Xavier Gual
ha escrit una novel·la
sobre el món del
periodisme i la
corrupció política
ÒSCAR FERNÁNDEZ

OFF THE RECORD
Xavier Gual

Editorial:
Llibres del Delicte
Barcelona, 2014
Pàgines: 263
Preu: 16 euros

La normalitat d'una llengua i d'una cultura, contra el que puguin pensar molts, no arriba per la consecució d'un premi Nobel o pel reconeixement internacional, elements importants, però sovint puntuals i circumstancials, la normalitat absoluta d'una literatura arriba quan pots mirar els prestatges d'una llibreria i comprovar que són plens de literatura de gènere escrita en aquell idioma. Això vol dir que s'ha assolit una normalitat plena i que tot és on ha de ser.

A casa nostra, per desgràcia, encara falta molt per arribar aquí, però si un gènere és més a la vora d'aconseguir-ho que els altres és la novel·la negra. Públic, editors, escriptors i lectors han anat donant als llibres de lladres i serenos una quotidianitat i una popularitat que altre gèneres (romàntica, ciència-ficció, terror, etcètera) són lluny de tenir i que serveixen per retratar a la perfecció aquesta normalitat que ens ajuda a descobrir com som i què fem.

El treball d'editorials com Llibres de Delicte hi tenen molt a veure en aquest esclat. El projecte personal de Marc Moreno ens està donant un seguit de llibres que no fan altra cosa que adobar aquesta normalitat. Una de les últimes incorporacions al seu catàleg en creixement és *Off the record*, una història de periodisme de carrer ambientada abans de la revolució d'internet i obra de Xavier Gual.

A l'arrencada del segle XXI l'atzar porta un filòleg ha treballar en una publicació comarcal del Maresme. Allí arrenca el germen d'aquesta novel·la, protagonitzada per l'Anabel, una jove periodista, carregada d'il·lusions i de somnis que tot compartint la feina en una revista local i en una emissora d'abast més general, descobreix quasi per casualitat una trama de corrupció urbanística

d'àmbit municipal que l'allunya dels publipreportatges de cases de mobles, de comerços locals i de les cròniques de les festes majors.

El periodisme del passat pròxim

Més enllà de la història concreta, que no s'allunya gens d'allò que podem trobar cada dia als diaris i en les relacions urbanístiques d'un bon grapat de regidors i una sèrie de constructors sense escrúpols i amb ganes de guanyar diner fàcil, la novel·la de Gual té el

valor de mostrar-nos el passat no especialment llunyà però per contra quasi oblidat, d'una de les professions que potser han patit més sotragades i més canvis en aquesta dècada i mitja que va de segle i que apareixen molt ben incorporades a la història. Les dificultats per començar, la dicotomia entre la realitat que demanen els mitjans locals i petits i els somnis dels periodistes, àvids d'exclusives i de notícies de gran abast, el canvi tecnològic, ja sigui a la redacció o d'imatge, la relació amb el públic consumidor i, sobretot, amb els poders públics, siguin quins siguin, el tractament de les informacions i de les fonts. Una sèrie d'aspectes fonamentals i canviants que formen part del dia a dia de l'Anabel i que s'incorporen a la trama,

una trama de corrupció, sense grans persecucions ni assassins en sèrie però que mostra una versemblança que presenta molts paral·lelismes amb molts casos que hem seguit pels diaris i a molts que s'intueixen però que, sense proves periodístiques, no es poden arribar a demostrar. I *Off the record*, a més, també fa realitat el somni secret de qualsevol periodista, poder escoltar la conversa comprometedora de dos polítics amagats sota una taula. *

ASSAIG PÀU CASANELLAS

Les presons de la Transició

El pas del franquisme a la democràcia parlamentària és segurament un dels períodes de la nostra història recent que ha estat més tergiversat i sobre el qual s'han produït més oblitats. Un d'aquests buits és el que intenta cobrir, de manera especialment rigorosa, el llibre de César Lorenzo *Cárceles en llamas. El movimiento de presos sociales en la Transición*. A partir principalment del fons arxivístic de la Coordinadora de Presos en Lucha (COPEL) conservat a La Ciutat Invisible, de documentació judicial i d'entrevistes a alguns dels protagonistes dels fets, el volum traça la història de les protestes protagonitzades aquells anys pels presos condemnats per delictes comuns, i ho fa anant molt més enllà de l'espectacularitat

d'alguns dels episodis narrats (motins, autolesions, vagues de fam, tortures, fugues), per parlar-nos de l'articulació d'un moviment social amb una identitat pròpia: la de presos *socials* –no únicament *comuns*– que es consideraven víctimes de la dictadura i d'una societat que els privava de recursos i d'oportunitats.

Així, amb el rerefons del malestar acumulat per les dures condicions de reclusió i fruit de la decepció suscitada per l'exclusió dels

presos de delicte comú del decret d'amnistia –en realitat es tractava d'un híbrid entre indult i amnistia– del juliol del 1976, la metxa de la protesta va prendre en diversos centres penitenciaris.

Creació de la COPEL

Després d'un motí a Carabanchel a finals de juliol, es va estendre un ampli moviment de protesta que des de finals del 1976 i principis del 1977 es va coordinar en el marc de la COPEL, sigla que es mantindria viva fins als primers mesos del 1979. Fruit de la nova frustració d'expectatives que va suposar l'exclusió dels presos socials de la llei d'amnistia aprovada l'octubre del 1977, la conflictivitat carcerària va prendre un caire més violent.

